Ч. 266 (13.465). Львів, вівторок 10. жовтня 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Голова Ради Ліґи Націй у справі голоду на Радянській Україні.

Інтервю кореспондента „Матен“ з норвеським міністром закордонних справ.

Париський денник „Матен“ поміщує 1-го ц. м. нову статтю про голод на Рад. Україні, цим разом від свого женевського кореспондента Г. Кораба, що мав розмову з головою останньої Ради Ліґи Націй, Мовінкелем, норвеським міністром закордонних справ. Мовінкель дістав стільки петицій і листів у справі голоду на Рад. Україні, що рішився дати почин до якоїсь акції. Ось що сказав він кореспондентові „Матена“:

— Найлекше було би нічого не робити. Тому, що тут ішло про край, який сам не висловив своєї волі, ще й не належав до Ліґи Націй, я відповів би якнайточніше принятим правилам, якби кинув до коша зворушливі документи, передані мені. Та я був тієї думки, що не маю права позбутися труднощів таким бюровим способом. Справа торкалася моєї совісти, тому, що вона не була політичним актом, а чисто гуманним ділом, де йшло — як казали деякі інформатори — про життя міліонів. Щодня дістаю листи та телеграми з ріжних кінців світа від ріжних товариств та організацій, що описують поодинокі випадки і складаються на повний образ ситуації. Тому не можу мовчати. Знаю, що юридично та політично яканебудь акція нелегка. Та може можна би дружньо звернутися з запитом до московського уряду, чи не вважав би корисним допустити на територію, яку навідало лихо, міжнародню місію для розсліду справи та допомоги.“

„Довірочне засідання, — пише „Матен“,— на якому Мовінкель старався переконати своїх товаришів про необхідність допомогти якимнебудь жестом Україні, тривало довго... У довгій дискусії учасники живо зацікавилися катастрофою. А проте Рада Ліґи була тієї думки, що безпосередньо діяти вона не може. Тому всі матеріяли передала вона Міжнародньому Червоному Хрестові і прохала п. Мовінкеля, щоби особисто повідомив про це совітський уряд.

„Так Женева надибала непоборні труднощі у своїй процедурі. Одночасно трагічний факт голоду на Рад. Україні дістав своє юридичне потвердження і 76-а сесія Ради Ліґи Націй признала його практично.“

—o—

За океаном.

В НЮ ЙОРКУ Є ТРИ ПОСТІЙНІ УКРАЇНСЬКІ РАДІО-ПРОГРАМИ.

І між українцями в Америці замітна конкуренція понад стан. Це обявляється м. ін. у радіо-програмах. До єдиної недавно радіо-програми базару „Сурма“ прийшла від кількох місяців радіо-програма П. Задорецького. Обі вони йдуть у неділю рано, одна по другій. Третю розпочав гром. Волод. Лавришко з великої стації Бамберґер Бродерс у суботу вечором між год. 5.30 і 6.15. Стація законтрактована на три місяці.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“.

Новий український журнал став виходити в Пітсбургу, Па., у Зл. Державах. Це місячник, призначений для жінок. Називається він „Жіночий Світ“ і є органом Союзу Українок Америки. Досі вийшли вже два числа, чи пак три, бо останнє число подвійне (2—3). Журнал виходить зшитками, друкується на гарнім, гладкім папері і є ілюстрований. Звичаєм усіх інших українських періодичних видавництв у Зл. Державах „Жіночий Світ“ друкує також частину для молоді по англійськи. Редакторкою журналу є п-а Марія Е. Бек. Адреса редакції: 1006 East Carson St., Pittsburgh, Pa. Передплата 2 дол. на рік.

НОВІ МУЗИЧНІ ТВОРИ ПАВЛА УГЛИЦЬКОГО.

Відомий український компоніст з Ню Йорку, п. Павло Углицький, працює дальше над новими українськими модерними композиціями. Він скомпонував три коломийки на фортепян, елеґію на фортепян і сопранове сольо, стрілецький романс для тенора і баритона; марш голоти (соната) на фортепян. Тепер працює Углицький над великим українським балетом на велику симфонічну орхестру під назвою „Українське Весілля“. П. Углицький живе під Ню Йорком на своїм „хуторі“ в Конґрес, Н. Й., де творив і давніше свої композиції.

АВРАМЕНКО ІДЕ ДО ГОЛІВУДУ.

З Шикаго повідомляють, що артист Василь Авраменко виїзджає на днях до Голівуду на виступи, звідки дістав запрошення. По дорозі буде вступати до українських кольоній у Норт Дакоті, а також буде в Сан Франціско де дасть низку відчитів про українське мистецтво. Подають, що є надії на продукцію українських фільм у Голівуді.

УКРАЇНЕЦЬ ВИБРАНИЙ СТЕЙТОВИМ КАПЕЛЯНОМ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ.

Зїзд Американського Леґіону (ветеранів армії) стейту Пенсильвенія з 25. серпня у Філядельфії вибрав о. Миколу Волощука стейтовим капеляном. Як стейтовий капелян о. Волощук належить до екзекутиви Американського Леґіону Пенсильвенії. О. Микола Волощук є українським католицьким парохом у Джанставн, Па.

ВИСТУП „МІС УКРАЇНИ“ НА МІЖНАРОДНІМ ТЕРЕНІ.

Дня 25. серпня японський павільон на Світовій Виставі в Шикаґо уладив „Міжнародне Свято Доброї Волі“, на яке запросив, як представниць дотичних народів, їх кралі краси. Україна була заступлена п. Марією Любасівною, котра, як відомо, недавно була вибрана „міс Юкрейн“. Японці-господарі, як і присутні гості, дуже щиро витали нашу репрезентантку, яка в кількох ґраціозних словах привитала зібраних від України. Американські шикаґовські ґазети містять фотографію п. Любасівної в українськім народнім строю, в який вона була одягнена підчас свята в японськім павільоні.

АРХИПЕНКО МАЛЮЄ „МІС УКРАЇНУ“ І „МІС ЯПОНІЮ“.

Від кількох днів Олександер Архипенко працює над портретом п-и Марії Любасівної, нашої української кралі. П. Любасівна перша зпоміж усіх обібраних в Шикаго красунь, що її портрет буде мальований таким великим світової слави артистом, як Архипенко. Лаври нашої Марусі звертають на себе увагу і чужих. Так ось японська кузинка її, краля Японії, як зачуваємо, також вже поробила заходи, аби її портрет малював Архипенко.

—o—

Фридрих Великий віджив.

БЕРЛІН. ПАТ. В пятницю розпочався у Бресляві здвиг гітлерівських штурмових відділів з німецького Шлеська. У здвизі бере участь віцеканцлер Папен і шеф штабу штурмівок кпт. Рем. На колишньому побоєвищі під Ляйтен, біля Бреслява відбулася вчора дефіляда штурмівок, на якій кпт. Рем виголосив промову, закінчену на історичному місці, па словами: Ми зібралися на історичному місці, памятаючи великі часи. Коби час, в якому живемо, вернув нам славу й велику минувшину. Опісля перед фронтом зібраних штурмівок переїхав кінно актор, перебраний за Фридриха Великого, закликаючи зібраних, щоби показалися гідними великого минулого.

—o—

Бунт вязнів.

БУЕНОС АЙРЕС. ПАТ. В тутешній вязниці вибухнув учора страйк вязнів. Вони затакували сторожів, які вжили пальної зброї. Трьох вязнів убито, 7 ранено. Спокій привернуло військо, що вжило сльозних бомб.

—o—

ФАШИСТИ ПРОТИ ЖИДІВ.

Офіціяльний фашистівський орган „Пополо д' Італія“ помістив статтю свого нач. редактора „Вибраний нарід“ у звязку з ухвалою бойкотових постанов проти Німеччини в Женеві на жидівській світовій конференції. Автор твердить, що ця ухвала спричинить великі терпіння передовсім італійських жидів та взагалі жидів у всьому світі. Жиди довго, твердить автор, хотіли погорджувати іншими народами, бо вважали себе вибраним народом. Щоби заволодіти світом для своїх темних плянів, вихіснували холодну та темну зброю міжнародніх фінансів, аби викликати війну або фінансувати революцію, все у власному інтересі, а часто проти інтересів усіх. Жиди зуміли заволодіти демократією та більшовизмом.

—o—

АВСТРІЯ НЕ ХОЧЕ ЖИДІВ.

ЖИД. ТЕЛ. АҐ. повідомляє: Австрійський уряд загострив охорону австрійсько-німецьких кордонів. Багато жидівських утікачів, що приїхали з Німеччини до Австрії, відіслали назад до Німеччини. Уряд пояснив, що не впускають лише тих утікачів, які не мають достаточних засобів до життя, або конечних документів.

—o—

АЙНШТАЙН В АМЕРИЦІ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Проф. Альберт Айнштайн виїхав із Льондону до Савтгемптону, а відтам кораблем до Америки.

—o—

АТЕНТАТЧИК У ЗВУКОВИКУ.

Австрійський уряд у боротьбі проти гітлеризму у звязку з атентатом на канц. Дольфуса вихісновує найновіші методи. І так ужилає радія (Дольфус кілька годин після атентату поворотився радіом) телевізії (знимки Дольфуса з ліжку, трансмітували тієї ночі до всіх світових часописів) а вкінці звуковика. Кілька годин після атентату два фільмові товариства (американське й австрійське) одержали згоду уряду пробити невеличку звукову фільму із атентатчиком Дертілем у головній ролі. Дертіль дуже радо згодився відіграти ролю атентатчика. Фільму відтаком, опісля експресовим кораблем відіслали до Америки й там уже в цю середу бачитимуть її американці по кінах.

—o—

ПОЛЬСЬКІ ЛІТАКИ ЛЕТЯТЬ У РУМУНІЮ.

12. жовтня відлетять 42 польські літаки з Варшави до Букарешту. Летітимуть етапами з Варшави до Боліновци біля Станиславова, відтак з Боліновци до Букарешту. Буде це рейд [illegible] за гостину ак. Миколи (шефа [illegible]) у Варшаві.

—o—

КАНЦЛЕР ДОЛЬФУС ВИЇХАВ ІЗ ВІДНЯ.

ВІДЕНЬ, 9. 9. ПАТ. Канц. Дольфус виїхав із жінкою на короткий відпочинок. Вернеться в середу. Лікарі сподіються, що канцлер могтиме урядувати правильно. На відпустку виїхав керманич держ. поліції Гендріх. Його функції переняв мін. радник Пресер, що сповняв ті обовязки перед Гендріхом. Пресер особисто веде слідство проти атентатчика Дертля.

——o——

МАЮТЬ НІМЕЦЬКИЙ ГАЗ.

БРЮСЕЛЯ, 8. 10. ПАТ. Бельгійські часописи повідомляють, що одному бельгійському купцеві вдалося закупити з німецької фабрики хем. продуктів гранату, нібито виповнену слізним газом. Газ піддали спробам за згодою військової влади. Дослід виявив, що ніяка маска не була всилі видержати наслідків того газу. Преса твердить, що в Німеччині є фабрики, які виробляють багато гранатів, виповнених тим газом.

ЛЬОНДОН, 8. 10. ПАТ. Артур Гілен, ген. секретар англійських професійних союзів робітників хем. промислу помістив у „Сандей Рефрі" статтю, в якій обвинувачує Німеччину в фабрикації трійливих газів. Подає фабрики, які продукують трійливі гази. Фабрики Опля в Франкфурті н. М. роблять новий трійливий газ, якого гол. складником є аршеник. Газ цей, у противенстві до інших, атакує весь людський організм, також назовні, спричинює рани та внутрішні попарення й блювання. Маска нічого не помагає, бо газ спричинює блювання та пчихання і приневолює скинути маску. Фабрика Гайдена біля Дрездену фабрикує газ, якого гол. складником є гідроціян потасу. Фабрики Шерінг і Кальбаи у Берліні роблять спроби з новим газом із хльору та брому. Газ витискає сльози та хвилеву сліпоту. Одна частина газу вистарчить на 5 міл. частини повітря. Є ще чимало інших фабрик, що роблять воєнні гази. Продукція тих фабрик вистала би, щоби покрити всі гол. міста Европи смертною габою.

——o——

НОВИНКИ

— **„Вища культура".** Пишуть нам: Вчора на внутрішній клініці дижуруючий лікар (мабуть якийсь асистент) подавав інформації українському лікареві в справі приняття хорого з провінції і говорив це в такому гострому тоні, немовби кидав шротом або ножами. Цілком як пан до свого „підвладного". Мабуть не без причини говорять на заході, де навіть простий поліцай на вулиці вміє обходитися чемно, — що на Карпатах кінчиться Европа, бо тут уже починається нещасний, скапаний галицький світ.— **Д-р Пет-к.**

— **Сконфіскували „Документи фальшу".** Д-р Інзлер, сіоністичний діяч, видав книжку „Документи фальшу — правда про трагедію львівського жидівства в листопаді 1918 р." Книжку сконфіскувала прокуратура в багатьох місцях. У суботу відбулася пресова розправа в окр. суді. Д-р Інзлер доказував на розправі, що в листопаді 1918 р. не було ніякої влади, тому годі говорити про її образу. Суд затвердив конфіскату книжки.

— **Дефіцит польських залізниць.** На основі обчислень міністерства комунікації видатки державних залізниць в перших пятьох місяцях ц. р. дали 378.076.000 зол. В тім самім часі вплинуло до кас 337.082.000 зол., наслідком чого повстав дефіцит у висоті 40.994.000 зол.

— **Замкнуть рафінерії.** Урядовий комісар при польському нафтовому експорті заборонив вивозити продукти експортової маси на краєвий ринок, тому що рафінерії не заплатили оплат на вертільний фонд. Обрахунки тієї оплати вийшли так, що за цистерну смарів вартости 2.600 зол. мусілиб заплатити ок. 3.000 на вертільний фонд, себто мусілиб іще доплатити. Коли не відкличуть повищої заборони, то мусілиб замкнути ок. 30 рафінерій та газолінарень, а около 1000 робітників утратило би заробок.

— **Знову не було електрики.** У неділю в год. 16. знову погасла у Львові електрика. Перерва тревала 40 хвилин. В місті станули трамваї, світла погасли, кінові оператори перервали висвітлювання фільм. Телефонічна централя урухомила властну динамомашину, в деяких шпиталях уживали резервового ацетеліновото світла. В кінах, які дають ревії, за час перерви давали ревії замість фільми. Причиною перерви електрики був знову дефект у турбіні.

— **Зловили злодія.** Марії Вербинець, службовичці „Маслосоюзу" при вул. Гловацького у Львові вуличник вирвав торбинку із 600 зол., себто всім денним торгом. Поліція за кілька днів арештувала злодія Станислава Геруса, якого Вербинець пізнала.

— **Вбивство.** В суботу вечором в ресторані при вул. Личаківській 185. у Львові підчас суперечки на тлі конкуренції різник Релінський вбив ножем різника Стацкевича.

— **Львівська хроніка.** Біля готелю Жоржа авто потрутило та потурбувало артистку міського театру Ольгу Гірну та її товаришку Олену Гащук. Тяжко ранену Гірну відвезла рятункова стація до шпиталю. Гащуківній лікар рятункової стації перевязав рани. Шофера арештували. — Суд засудив плютонового Косцінського на 40 зол. кари за необережне переховування револьвера, з якого після суперечки застрілилася його наречена Ярошівна.

— **Краєва хроніка.** При будові моста на Тисьмениці в Бориславі 40-літний робітник Онуфрій Паращук упав з моста в ріку і тяжко потовкся. — Під Тернополем повісився на дереві 22-літний Яків Кляпа, студент, наслідком нервового розстрою. — В лісі коло Ясеновець найшли тіло вояка Каетана Шалковича, капраля 52. п. п. із Золочева, що відобрав собі життя з причини родинних невзгодин.

— **За комуністичний прапор.** Суд присяглих в Бережанах засудив Василя Благого, стрижія із Залужа, якого громадська варта зловила в ночі на 1. травня ц. р., як вивішував на дереві біля церкви комуністичний прапор, на три роки вязниці.

— **Людський кістяк** найшов при копанні бараболь у Підгайчиках (Коломийщина) на своїм огороді Михайло Гаєвський. Кости були вже спорохнявілі, тому здогадуються, що го кістяк якогось вояка ще з війни.

— **Пожежі.** В Липиці Долішній пов. Рогатин згоріли дві господарські загороди завдяки дітям, що бавилися сірниками. — В Надвірній згоріла одна загорода, причому згинули дві корови і багато дробу. — В Хохоневі пов. Рогатин жертвою пожежі впали дві господарські загороди.

— **Обікрали почту.** З почтової агенції в Тлустенькім пов. Тернопіль вкрали в ночі злодії 160 зол. готівкою, вартісний лист на 300 зол. і почтові значки на суму 220 зол.

— **Вкрали дипльоматичні документи.** В поспішному поїзді Букарешт-Варшава вкрали службовцеві польського консуляту в Кишеневі Вольпінському валізку з актами та дипльоматичними документами.

— **Жертва необережности.** Василь Мочерний з Мищина (Коломийщина) вибрався на забаву до Ключева Великого. По дорозі необережно маніпулював капслевим листолем і згинув на місці.

— **Відмолодили аристократа.** Доцент варшавського університету д-р Заорський відмолодив у шпиталі в Мокотові 56-літнього аристократа, який наслідком недуги втратив нормальні життеві сили. До операції вжили залоз 6-літнього павіяна. Це перша в Польщі відмолоджуюча операція.

— **Смерть ген. Юденіча.** В Ніцеї помер у 71 році життя б. генерал царської армії Юденіч, що в часі світової війни вславився здобуттям Ерзеруму, а пізніше воював з більшовиками.

——o——

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": *„12 КРІСЕЛ"*.

Превеселий сюжет, запозичений з книжки двох російських гумористів, свобідно перероблений. Два сміхаки — один голяр, другий антиквар — здоганяють 12 крісел, розпроданих різним людям. В одному із цих крісел захиті мільйони. Дві головні ролі розділені між Власту Буріяна та Димшу. Дотепно придумана двомовна фільма. Сцена, коли два славянські брати не можуть порозумітися і починають розмовляти за мигн, незвичайна. Фільма має жваве темпо і тільки в останній частині забракло режисерам матеріялу, так, що розвязка приходить автоматично, досить нездарно.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ДРУГИЙ СОКІЛ 3:1 (2:0).

Чорно-червоні по цій перемозі закваліфікувалися дефінітивно до Округової ліги. Вже у перших 10 хвилинах запевнили вони собі перемогу, добуваючи двоє воріт з гарних стрілів Скреготи і Кльоша. Потім слідує цілий ряд небезпечних атаків противника, але оборона України добре держиться. Під кінець першої частини Україна знов більше з гри, але стріли боронить добрий воротар Сокола. У другій частині II. Сокіл у 2 мін. стріляє одинокі ворота; тепер Скрегота іде до оборони, а Воробець до нападу. Раз одна, раз друга сторона атакує, але в Україні Скрегота, а у Соколі Горак не дають нападові як слід розвинутися. В 21 мін. стріляє Воробець з подання Кльоша треті ворота і припечатує перемогу своєї дружини. В Україні на спеціяльну згадку заслуговує Цимбала, котрий був найліпшим грачем на грищі, дальше Скрегота (в обороні ліпший як у нападі) і працьовитий Воробець. В II. Соколі добрий Горак в обороні. Судця п. Тартаковський. Видців 2.500. Перед змаганнями вручено грачам Скреготі і Підлісецькому памятки з нагоди їх 100 змагань в барвах товариства.

ВІС — УКРАЇНА II. 3:2 (3:2).

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — Варшавянка 0:0.
КРАКІВ. Краковія — Погонь 3:1 (2:1).
КАТОВИЦІ. Рух — Висла 2:1 (1:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Легія 1:0 (1:0).

ЗА ВХІД ДО ОКР. ЛІГИ.

СТРИЙ. Погонь (Стрий) — Огнісько 4:1 (2:0).
СТАНИСЛАВІВ. Ревера — Ресовія 4:1 (2:0).

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.